

СЕКЦІЯ II. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ВИЗНАЧЕННЯ ІЄРАРХІЇ СКЛАДНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕСУРСНОЇ БАЗИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Данилович Олена Тарасівна

аспірантка кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Будь-яке підприємство характеризується різними видами його економічного потенціалу. Зокрема, необхідно виділити маркетинговий [1], збутовий [2–4], виробничий [5] та інші складники сукупного економічного потенціалу суб'єктів господарювання. Особливої уваги заслуговує і потенціал покращення тих чи інших властивостей підприємств, зокрема їх стійкості та здатності до адаптації [6]. Також важливим видом наявних у підприємств економічних можливостей є потенціал ресурсозбереження [7–9], реалізація якого відображається у ресурсозберігаючій моделі розвитку [10–13] та у технологічних змінах, що відбуваються [14–18]. Зокрема, суттєвого значення для забезпечення конкурентоспроможності підприємств набуває впровадження на них енергозберігаючих та інших інноваційних проєктів [19]. Проте, на шляху до такого впровадження постають різноманітні бар'єри, зокрема економічні [20–26], подолання яких потребує наявності на підприємствах розвинутої організаційно-ресурсної бази їх інноваційної діяльності.

Ця база включає такі головні складники, як: 1) наявні обсяги ресурсів, які використовуються або можуть бути застосовані при провадженні інноваційної діяльності; 2) взаємозв'язки між різними видами та елементами наявних ресурсів, які використовуються або можуть бути застосовані при провадженні інноваційної діяльності; 3) способи використання ресурсів інноваційної діяльності, які відображаються у певних технологічних процесах, що застосовуються при створенні та впровадженні нововведень; 4) компетенції у сфері управління ресурсами, які використовуються або можуть бути застосовані при провадженні інноваційної діяльності.

При цьому ресурси, що є складниками організаційно-ресурсної бази інноваційної діяльності, можуть бути поділеними за: економічним змістом (людські, технічні, матеріальні, фінансові, інформаційні), стадією інноваційного процесу (ресурси, які використовуються: для створення нововведень, для впровадження нововведень, з метою забезпечення прибуткового функціонування раніше реалізованих інноваційних проєктів); місцем знаходження (ресурси, які знаходяться

на самих підприємствах, та ресурси, якими володіють інші учасники інноваційної діяльності – суб'єкти інноваційної інфраструктури). При цьому результат використання окремих видів ресурсів інноваційної діяльності може виступати ресурсом для подальших етапів її провадження.

Стосовно компетенцій з питань управління ресурсами інноваційної діяльності, то ці компетенції можна поділити: за видами операцій з ресурсами, за видами ресурсів, управління якими відбувається, за функціями управління цими ресурсами тощо.

Слід відмітити ту обставину, що організаційно-виробнича база інноваційної діяльності підприємства має ієрархічну побудову і містить три головні рівні, а саме:

1) нижчий рівень – включає ресурси, які беруть безпосередню участь у провадженні інноваційної діяльності суб'єкта господарювання. Цей рівень характеризується трьома головними параметрами, а саме – обсягами відповідних ресурсів, їх якістю та компетенціями з управління інноваційними проектами підприємства;

2) середній рівень – включає ресурси (зокрема, фінансові), які є необхідними для одержання тих ресурсів, які беруть безпосередню участь у провадженні інноваційної діяльності суб'єкта господарювання. Цей рівень характеризується трьома головними параметрами, а саме – обсягами відповідних ресурсів, їх якістю та компетенціями з управління ресурсами інноваційної діяльності підприємства нижчого рівня;

3) вищий рівень – включає ресурси (зокрема, інформаційні), які є необхідними для управління організаційно-ресурсною базою інноваційної діяльності середнього рівня. Цей рівень характеризується трьома головними параметрами: обсягами відповідних ресурсів, їх якістю та компетенціями з управління ресурсами інноваційної діяльності підприємства середнього рівня.

Таким чином, організаційно-ресурсна база інноваційної діяльності є складною системою, належне функціонування якої є однією з головних умов успішності перебігу інноваційних процесів на підприємствах.

Список використаних джерел:

1. Мороз, Л. А. & Лебідь, Т. В. (2009). Стратегічний аналіз маркетингового потенціалу підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика»*, (649), 214–219.
2. Висоцький, А. Л. (2014). Сутність та особливості збутового потенціалу як складової частини сукупного економічного потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (24.8), 225–233.
3. Ємельянов, О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Моделювання процесу ціноутворення на машинобудівну продукцію. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління»*, (847), 81–87.
4. Ємельянов О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Діагностування достатності обсягів збутової діяльності промислових підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (26.6), 102–108.
5. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (23.4), 128–135.
6. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L., Havryliak, A., Yanevych, N., Kurylo, O., Bodakovskyy, V., Skoropad, I., Danylovych, T. & Petrushka, K. (2023). Assessing the Sustainability of the Consumption of Agricultural Products with Regard to a Possible Reduction in Its Imports: The Case of Countries That Import Corn and Wheat. *Sustainability*, (15), 9761.
7. Баландіна, І. С. (2011). Принципи формування потенціалу ресурсозбереження на підприємствах у сучасних умовах. *Бізнес Інформ*, (11), 141–143.

8. Бурда, В. Є. (2013). Потенціал енергозбереження та напрями використання альтернативних джерел енергії у промисловості. *Економічний часопис – XXI*, (1-2), 45–48.
9. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*, (8), 7–10.
10. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. *Економіка: реалії часу*, (2 (30)), 79–84.
11. Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. *Бізнес Інформ*, (1), 44–49.
12. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. *Економіст*, (12), 72–75.
13. Emelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L. & Hryshko, V. (2014) The Impact of the Technological Development Level of Ukrainian Enterprises on the Competitiveness of Their Products. *International Journal of Business, Humanities and Technology*, (4), 129–135.
14. Caliskan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
15. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
16. Sredojecic, D., Cvetanovic, S. & Boskovic, G. (2016). Technological changes in economic growth theory: neoclassical, endogenous, and evolutionary-institutional approach. *Economic Themes*, (54(2)), 177–194.
17. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Lesyk, R. & Lesyk, L. (2018). Assessment of the technological changes impact on the sustainability of state security system of Ukraine. *Sustainability*, (10(4)), 1186.
18. Козик, В. В., Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2014). Інвестиційно-інноваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств. *Проблеми економіки*, (1), 52–58.
19. Концеба, С. М. & Непочатенко, О. О. (2007). Енергозберігаючі технології в Україні: економічний ефект та перспективи впровадження. *Збірник наукових праць УНУС*, (63), 1–5.
20. Chai, K. H. & Yeo, C. (2012). Overcoming energy efficiency barriers through systems approach – A conceptual framework. *Energy Policy*, (46), 460–472.
21. Chiaroni, D., Chiesa, V., Franzò, S. et al. (2017). Overcoming internal barriers to industrial energy efficiency through energy audit: a case study of a large manufacturing company in the home appliances industry. *Clean Technologies and Environmental Policy*, (19), 1031–1046.
22. Kangas, H. L., Lazarevic, D. & Kivimaa, P. (2018). Technical skills, disinterest and non-functional regulation: Barriers to building energy efficiency in Finland viewed by energy service companies. *Energy Policy*, (114), 63–76.
23. Kostka, G., Moslener, U. & Andreas, J. (2013). Barriers to increasing energy efficiency: Evidence from small-and medium-sized enterprises in China. *Journal of Cleaner Production*, (57), 59–68.
24. Ємельянов, О. Ю. (2020). Оцінювання рівня ризикованості господарської діяльності підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*, (19–20), 3–9.
25. Кінаш, І. А. (2015). Бар'єри на шляху впровадження енергоефективності та енергозбереження підприємств. *Сталий розвиток економіки*, (3), 185–189.
26. Севастьянов, Р. В. & Калініна, Я. Ю. (2014). Енергоефективність промислових підприємств України та бар'єри з її впровадження. *Економічний вісник ЗДІА*, (7), 144–154.